



Україна у фокусі

12 – 18 жовтня

2015 року





ЗМІСТ

<i>I. Огляд політичних подій за тиждень.....</i>	<i>3</i>
<i>II. Аналітична довідка.....</i>	<i>4</i>
<i>УКРАЇНА В РАДІ БЕЗПЕКИ ООН: НОВІ МОЖЛИВОСТІ ЗА СТАРИХ ОБМЕЖЕНЬ.....</i>	<i>4</i>



I. Огляд політичних подій за тиждень

12
ЖОВТНЯ

У самопроголошеній ЛНР призначили місцеві вибори на 21 лютого 2016 року. Указ про перенесення виборів підписав глава самопроголошеної ЛНР Ігор Плотницький. Як відомо, 6 жовтня рішення «ДНР» і «ЛНР» про перенесення виборів на 2016 рік вітали усі учасники Паризької зустрічі, а президент України Петро Порошенко заявив, що скасування виборів на Донбасі відкриє Україні шлях до непідконтрольного регіону.

НАТО допоможе Україні у відновленні контролю над повітряним простором. Про це повідомив заступник міністра оборони України Ігор Долгов.

Тривають обшуки у помешканнях лідерів ВО «Свобода». В Івано-Франківську обшукали квартиру заступника голови ВО «Свободи» Олега Тягнибока, екс-віце-прем'єр-міністра України Олександра Сича. Такі самі обшуки пройшли ще в двох «свободівців» — Олега Панькевича та Ігоря Янківа. Олег Тягнибок назвав ці обшуки самодурством влади, коли реальних терористів амністують, а патріотів — активістів Революції Гідності, волонтерів, добровольців – репресують і кидають за ґрати. У МВС раніше повідомляли, що ці заходи проводяться у справі про зіткнення під будівлею Верховної Ради 31 серпня 2015 року, внаслідок якого загинули чотири бійці Нацгвардії України.

13
ЖОВТНЯ

Рада безпеки Нідерландів оприлюднила доповідь про причини катастрофи «Боїнга» Малайзійських авіаліній на сході України 17 липня 2014 року. Згідно з доповіддю, МН17 був збитий ракетою, запущеною з російського ЗРК «Бук» з території площею 320 кв. км на сході України. Однак точне місцеперебування ЗРК «Бук» не було вказано. У звіті також зазначено, що Україна повинна була закрити небо. В свою чергу, голова урядової комісії з розслідування Геннадій Зубко заявив, що «Боїнг» був збитий ракетою російського виробництва, запущеної з установки «Бук» з непідконтрольних Києву територій. А міністр закордонних справ Павло Клімкін наголосив, що Україна не закрила повітряний простір над Донбасом тому, що не припускала, що Росія застосує ракети ППО проти цивільної авіації.

14
ЖОВТНЯ

Україна відзначила День захисника України. Під час свого виступу на острові Хортиця на честь свята Президент України Петро Порошенко заявив, що українців відтепер призватимуть на строкову службу з 20 років. Президент повідомив, що жодна країна світу під час війни не може обійтися лише контрактною армією. Водночас глава держави зауважив, що жоден з призовників не служитиме в зоні АТО.

У Києві, Харкові та Одесі ВО «Свобода» та «Правий сектор» провели Марш Героїв з нагоди Дня захисника України. За даними ВО «Свобода», в столичному марші взяли участь 10 тисяч людей. Акція розпочалася з мітингу на Михайлівській площі, звідки учасники прийшли ходою до Лук'янівського СІЗО й ізолятора тимчасового тримання, під стінами якого вимагали звільнення політ'язнів.



15
ЖОВТНЯ

Україна стала непостійним членом Радбезу ООН на 2016–2017 роки. Президент Петро Порошенко зазначив, що обрання України непостійним членом Ради безпеки ООН на 2016–2017 роки є свідченням міжнародної підтримки і дає нові можливості для захисту суверенітету і територіальної цілісності. Водночас голова МЗС України Павло Клімкін повідомив, що Україна в Радбезі ООН домагатиметься відповідальності за аварію малайзійського «Боїнга».

16
ЖОВТНЯ

Економіка України пройшла дно кризи і починає повернення до зростання. Про це заявила міністр фінансів України Наталія Ярецько. За її словами, підставою для такого твердження є стабілізація курсу гривні, повернення вкладів громадян до банківської системи, зниження темпів падіння економіки і темпів падіння промислового виробництва, зниження інфляції й зростання резервів Національного банку України.

Делегація Великої Британії в ОБСЄ звернулася до Росії із запитом, у якому просить пояснити факт появи на Донбасі російських важких реактивних вогнететних систем залпового вогню ТОС-1 «Буратіно». Про це делегація повідомила на своїй сторінці у мережі Twitter.

II. Аналітична довідка

УКРАЇНА В РАДІ БЕЗПЕКИ ООН: НОВІ МОЖЛИВОСТІ ЗА СТАРИХ ОБМЕЖЕНЬ

Минулого тижня вітчизняні дипломати здобули в Нью-Йорку важливу перемогу: вперше за останні 15 років Україну було обрано непостійним членом Ради безпеки Організації Об'єднаних Націй. За єдину кандидатуру від східноєвропейського регіону, якою була Україна, під час засідання Генеральної Асамблеї ООН проголосувало 177 зі 192-х країн. При цьому 14 делегатів утримались від голосування, а один з бюлетенів був визнаний недійсним. Відтепер Україна разом із дев'ятьма іншими непостійними членами (з яких 4 також новообрані – Єгипет, Сенегал, Уругвай та Японія) та п'ятьма постійними членами (США, Велика Британія, Франція, Росія та Китай) засідатиме протягом 2016–17 років у найголовнішому структурному органі ООН, що опікується питаннями підтримання міжнародного миру і безпеки.

Які можливості відкриває для України членство в Раді безпеки ООН?

Чому все ж таки не варто переоцінювати значення нового статусу?

Передовсім непостійне членство в Раді безпеки ООН надає Україні на наступні два роки (2016–17) додаткового інструментарію для актуалізації на найвищому міжнародно-політичному рівні власних ключових питань внутрішньо-українського безпекового порядку денного. Йдеться, в першу чергу, про



проблему відновлення територіальної цілісності та суверенітету України шляхом деескалації конфлікту на Донбасі, реінтеграції регіону та повернення української юрисдикції в Криму, а також не менш важливих питань гуманітарної підтримки вимушених українських переселенців із зони бойових дій. Поряд з окресленими вище питаннями, нещодавній кінцевий звіт Ради безпеки Нідерландів щодо катастрофи Боїнгу рейсу «МН17», збитого ракетою ЗРК «Бук» з території, імовірно, контрольованої проросійськими бойовиками, відкриває для українських дипломатів в Радбезі ООН можливість подальшого просування розгляду цього питання та домагання встановлення справедливого судового розслідування міжнародної катастрофи.

В новому статусі непостійного члена Ради безпеки ООН Україна, відповідно до статуту організації, братиме безпосередню участь в формуванні порядку денного засідань даного органу, де зможе висувати пріоритетні для себе теми та питання до обговорень.

Однак при цьому слід розуміти, що український представник у Раді безпеки має узгоджувати власний порядок денний із відповідними інтересами представників інших країн-делегатів до цього органу. Більше того, варто пам'ятати про те, що український представник в Раді безпеки ООН одночасно є делегатом від всього східноєвропейського регіону, а відтак мусить зважати та враховувати інтереси інших країн цього регіону. Те, наскільки успішно українська делегація обстоюватиме інтереси свого регіону поряд із суто національними інтересами, впливатиме на міжнародну репутацію України та можливість претендувати на підтримку цих країн під час майбутніх актуальних голосувань на рівні ООН.

Поряд із отриманням додаткового, хоча й обмеженого, важеля впливу суто на формат та змістове наповнення порядку денного засідань Ради безпеки ООН, з 1 січня 2016 року Україна також матиме і формально-правовий інструмент скликання за потреби засідання цього органу Організації Об'єднаних Націй. В умовах перманентних загострень військового конфлікту на Донбасі отримання Києвом такого механізму оперативного реагування на нагальні безпекові виклики є вкрай важливим доповненням вже наявного мінського формату Тристоронньої контактної групи з урегулювання конфлікту на Донбасі. Цілком можна припустити, що розуміння міжнародною спільнотою важливості для України такого інструменту саме зараз і обумовило настільки консолідовану підтримку членства України в Радбезі ООН переважною більшістю держав світу. Нарешті, (last but not least) у новому статусі непостійного члена в Раді безпеки ООН Україна отримує можливість декілька місяців за час своєї дворічної каденції головувати в цьому органі, що тимчасово розширюватиме спектр повноважень українського представника можливістю, зокрема, ініціювати формування порядку денного для Радбезу, вносити резолюції та представляти актуальну програму власного головування.

Не менш важливим, ніж саме членство в Радбезі та пов'язані із ними додаткові формальні повноваження і інструменти впливу на міжнародно-політичний порядок денний, є саме символічний вимір голосування за Україну на Генеральній Асамблеї ООН настільки широкого кола світових держав. Враховуючи, що за резолюцію на підтримку цілісності України минуло року проголосувало лише трохи більше 100 країн, можна констатувати відчутне



просування української дипломатії в справі консолідації міжнародної підтримки України в світі і на рівні ООН зокрема. Таке відчутне розширення кола потенційних союзників надзвичайно актуальне та необхідне для української дипломатії, яка на найвищому рівні вже більше року планомірно домагається посилення міжнародного тиску на Російську Федерацію як сторону, що несе безпосередню відповідальність за порушення територіальної цілісності та суверенітету України.

Водночас, не варто переоцінювати можливості України в новому статусі непостійного члена Ради безпеки ООН. Незважаючи на важливі з точки зору можливості актуалізації власного порядку денного інструменти, що їх надає членство в Раді безпеки ООН, Україна все ж таки матиме доволі обмежений потенціал впливу на найголовніше в роботі цього органу – безпосереднє ухвалення кінцевих рішень (резолюцій). По-перше, обмежувальним фактором у цьому контексті буде необхідність узгоджувати свою позицію та інтереси з іншими 14-ма членами Радбезу ООН. По-друге, якщо пропонувані рішення йтимуть у розріз із інтересами бодай одного з постійних членів Ради безпеки ООН – це рішення, найімовірніше, буде заблоковане наданим цим привілейованим членам органу «правом вето».

Враховуючи очевидну суперечність інтересів України, яка повсякчас актуалізує на міжнародному рівні питання відповідальності Російської Федерації за факти агресії, та Російської Федерації (постійного члена Ради безпеки ООН), яка всіяко намагається уникнути відповідальності за ці факти агресії та анексії Криму, очікувати відчутних просувань у цих питаннях не варто в силу цілком прогнозованого накладання Росією «вето» на ініціативи українських дипломатів. Щоправда, не можна абсолютно виключати можливості вироблення умовно «нейтральних» компромісних рішень в Раді безпеки ООН, в яких бодай з тактичних міркувань будуть зацікавлені як українська, так і російська сторона. В будь-якому разі можливості Києва для вироблення таких рішень на найближчі 2 роки тепер відчутно покращаться в силу участі українського представника в цьому процесі вироблення рішень на рівні одного з ключових органів ООН.

Висновки

Таким чином, здобуття Україною статусу непостійного члена Ради безпеки ООН відкриває для вітчизняної дипломатії нову платформу та нові можливості для зміцнення міжнародно-політичних позицій України. Членство в Раді безпеки ООН в найближчі 2 роки надає Україні, поміж іншого, додатковий інструментарій із просування власного актуального порядку денного на найвищому міжнародному рівні. Водночас, об'єктивні можливості України впливати на ухвалення на рівні Ради безпеки ООН необхідних рішень, зокрема, тих, що стосуються беззаперечних фактів агресії Російської Федерації в Україні, вкрай обмежені правом останньої застосувати ексклюзивне право вето і у такий спосіб блокувати будь-які ініціативи, що суперечать її інтересам.

«Україна у фокусі» – щотижневий інформаційно-аналітичний бюлетень Фонду «Демократичні ініціативи» імені Ілька Кучеріва (<http://dif.org.ua>).

Аналітики фонду «ДІ»:

Ірина Бекешкіна

Олексій Гарань

Марія Золкіна

Руслан Кермач

Олексій Сидорчук

Редактор випуску: Ірина Філіпчук